

Jitka Vojtěšková

Jitka Vojtěšková propojuje ve svých tiscích dvě místa: přírodní scenerii s chrámem. Je těžké v této poněkud cynické době, přející spíše umění jiného druhu, zabývat se subtilní, duchovně orientovanou tvorbou. Být umělcem, v tomto případě umělkyní, která hledá *duchovní rozměr krajiny* (J.V.) a přiznaně využívá ke své práci esoterických pramenů. Propojenost krajiny a chrámu ji zajímá také v starší archaičtější podobě, vždyť svatyně, menhiry, kláštery bývají na místech, která jsou zkoumána také esoterickými vědami. Používá metodu manipulované reality, prolnutí fotografii je provedeno tiskem na poloprůsvitnou roušku, která ještě zesiluje snovou neskutečnou iluzi. Její práce má snahu působit mimo čas a reálný prostor, i když je tvořena v podstatě reálnými prostředky. Autorka se snaží klást jistým způsobem rovnítko mezi pocitem, který sdílíme při návštěvě chrámu, a vytržením v jakém se ocitáme uprostřed působivého přírodního celku. Otázka je, zda tyto prostředky „stačí“, zda dojde k přenosu zážitku, o který usiluje, zda je divák těmito prostředky dostatečně „osloven“.

Pro někoho autorka také křísí spiritualistickou tradici, utopičnost snů o velké, přímo kosmické harmonii známé z veršů Otokara Březiny. Básník a myslitel v roce 1899 vydává svou už čtvrtou knihu *Stavitelé chrámů*. V této sbírce Václav Jebavý, jak znělo jeho občanské jméno, sní, citují: „*O samotách uprostřed magických lesů, nad nimiž slunce podobno ptáku se zlatými křídly nekonečnými brázdilo éter;*“

Vojtěškové práce nás také přivádí k archetypu ideální krajiny. Malba krajiny v pravém slova smyslu byla objevena až v sedmáctém století, tedy v období baroka..

Shodou okolností probíhá v Galerii Rudolfinum výstava *Double fantasy* jejíž koncepce je založená na vibrujícím vztahu akademické doktríny evropské krajinářské malby především 17. století, úzce spojené s jmény jako Claude Lorraine nebo Nicolas Poussin a jejího znovupoužití v současné digitální fotografii.

Kurátor Petr Nedoma se v textu k výstavě ptá: „*jak dalece byla akademická krajina nalezeným obrazem a co z něj se stalo základem pro umělecké, intelektuální a filosofické úvahy formující následně celek kultury. Druhou otázkou je míra naší akulturace, tedy ovlivnění našeho vidění a výběru ideální konfigurace krajiny výchovou a vzděláním vycházejícím z historického dědictví, a to jak při pouhém vnímání přírody, tak především při zásazích do ní, při jejím formování, přizpůsobování našim představám.*“

Tato slova přesně zapadají i do našeho přemýšlení o bakalářské práci Jitky Vojtěškové.

U ní se samozřejmě nejedná o akademickou revitalizaci antického mýtu, ale do jisté míry splňuje onen požadavek „*reality snu o krajině, jaká by měla být*“.

Určují ho základní krajinné komponenty odpovídající tradičním popisům ráje (biblický, antické Elysium, Vergiliova Arkadie), prvky, které utvářejí metaforický „locus amoenus“ (místo líbezné). U Jitky Vojtěškové toto klišé: louka, pramen, háj, které bylo připomínkou idylického spočinutí v krajině, chybí. Jejím pojetí je bližší představa severské romantické tradice reprezentované např. Casparem Davidem Fridrichem.

Její práci doporučuji k obhájení a hodnotím stupněm C

Jiří Sobotka

